

ID 1469
C. 2

STADS-EN DORPSGEZICHTEN EX ARTIKEL 20 VAN DE MONUMENTENWET

EGMOND AAN DEN HOEF, gemeente Egmond-Binnen

11-06-66

Toelichting.

Het te beschermen dorpsgezicht omvat het op bijgevoegde kaart (Rijksdienst voor de Monumentenzorg, nr. 095) door een stippellijn omgrensde gebied.

Het kasteel van Egmond heeft zijn ontstaan te danken aan de omstreeks het jaar 900 door de Graven van Holland gestichte abdij van Egmond. Het kasteel werd aan het einde van de 11de eeuw gebouwd ter bescherming van deze abdij en de daarbij gelegen goederen. In 1574 werd het slot op bevel van de Prins van Oranje door Sonoy in brand gestoken, teneinde te voorkomen dat de Spanjaarden er zich in zouden verschansen. Daarna raakte het slot steeds verder in verval, en na in de jaren 1744-'47 nog gedeeltelijk bewoond te zijn geweest, verdwenen de restanten in de loop der jaren. In de jaren 1933-'37 zijn de fundamenten blootgelegd en gerestaureerd.

Zoals in de naam reeds tot uitdrukking komt, heeft Egmond aan den Hoef zijn ontstaan te danken aan het kasteel. Het 17de-eeuwse gebouwencomplex, Slotweg 42-44, heeft een zodanige relatie met het voormalige slot, dat hierin een ondersteuning moet worden gezien voor het vermoeden, dat dit complex verzezen is op de fundamenten van de vroegere dienstgebouwen. Tezamen met het 18de-eeuwse hoekpand, Weg naar het Oude Veer 3-5, en het voormalige raadhuis, Slotweg 48, vormt dit complex een waardevol geheel, waarin de in de vijftiger jaren gebouwde uitbreiding van het voormalige raadhuis zich qua vorm en schaal redelijk voegt.

De Nederlands Hervormde kerk neemt in het dorp een bijzondere plaats in. Het kerkje verrees in 1431 op de plaats waar in 1229 door Willem I van Egmond een hofkapel werd gesticht. In 1574 werd het kerkje gelijk met het slot door Sonoy in brand gestoken. Op last van de Staten van Holland, die in 1607 in het bezit van de heerlijkheid waren gekomen, werd het kerkje in 1633 volledig hersteld. Ook de situering van dit in de jaren 1965-'67 gerestaureerde gebouw vertoont duidelijk een relatie met het voormalige slot. Het is van groot belang dat deze relatie niet door nieuwbouw wordt verstoord.

1.110519103010

Tot 1799 - toen de streek door Sngelse en Russische soldaten onveilig werd gemaakt - heeft het dorp een vrij welvarend karakter gehad. In de loop der eeuwen hadden vele Amsterdamse welgestelden in deze bosrijke streek hun buitenverblijven laten bouwen, hetgeen voor de dorpsbevolking een tijd van voorspoed betekende. Na de verwoestingen van 1799 zette het verval in en werd de streek geleidelijk aan steeds meer ontbost. Tot in de 20ste eeuw waren de voornaamste middelen van bestaan in Egmond aan den Hoef landbouw, veeteelt en schelpenvisserij.

Bij het bepalen van de grens van het te beschermen dorpsgezicht is uitgegaan van die dorpsbebouwing, welke nog een relatie heeft met de slotrui'ne en waarin derhalve de agrarische, de ambachtelijke en de woonbestemming het karakter bepalen. Hierin is behalve de genoemde bebouwing langs de Slotweg en de Weg naar het Oude Veer, het gerestaureerde 17de-eeuwse complex Slotweg 13-17, de Schoolstraat met daarin enkele monumenten, alsmede het markante 17de-eeuwse hockpand Schoolstraat 31 van belang. Kenmerkend voor het dorpsbeeld is voorts het geboomte rondom kerk en kasteelrui'ne, de bomenrijen langs de Slotweg en de vele open terreinen tussen de bebouwing, welke voor agrarische doeleinden worden gebruikt. Een opmerkelijk aspect is het silhouet, waarmee het dorp zich presenteert, gezien vanaf de Hoeverweg uit de richting Alkmaar. Het is daarom van belang, dat het tussen de Hoeverweg en de Hoevervaart gelegen weiland in het te ontwerpen stedenbouwkundig plan als open ruimte gehandhaafd blijft. Derhalve is dit weiland over een lengte van + 150 meter in het te beschermen dorpsgezicht opgenomen. Om dezelfde reden is het gebied ten noorden van de kerk en de kasteelrui'ne tot aan de Prinses Beatrixlaan opgenomen.

Het onderhavige voorstel tot bescherming van het omschreven gebied ex artikel 20 van de Monumentenwet beoogt niet een algehele bevriezing van de nu bestaande situatie, doch door middel van een stedenbouwkundige regeling meergenoemde relatie tussen kasteel en dorp veilig te stellen, alsmede het karakter ervan in waarde te laten.